

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 7 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 19-2197) (TAIS NR. 19-12547(2))**

2020-01-07 Nr.NV-39

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 1 straipsniu (keičiamo Miškų įstatymo 2 straipsnio 29 dalyje) siūloma įsivesti naują terminą (santrauką), vartojamą Viešojo administravimo įstatyme. Atkreiptinas dėmesys, kad šis pakeitimas neatspindi Projekto pavadinime (nors tai pagal juridinės technikos taisykles turėtų būti atspindėta), taip pat šios sąvokos (santraukos) įsivedimas nėra pagrįstas (atskleistas) Projekto aiškinamajame rašte. Tikslinant Projektą Projekto rengėjas turėtų įvertinti pakeitimo būtinumą bei jį pagrįsti.

2. Pagal Projekto rengėjo siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą (Projekto 2 straipsniu keičiamo Miškų įstatymo 7 straipsnio 1 dalis) siekiama nustatyti pirmenybę ūkio subjektams aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti, jeigu jie atitinka išvardytus kriterijus. Pažymėtina, kad pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 22 dalį ***ūkio subjektas - fizinis ar juridinis asmuo arba kita organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos filialas, Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdomas teisės aktų reglamentuojamą ūkinę veiklą, kurią prižiūri šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą subjektai.*** Atkreiptinas dėmesys, kad, pirma, pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 22 dalį ūkio subjektu laikomas tiek fizinis, tiek juridinis asmuo, antra, pagal teisinį reguliavimą ūkio subjektų priežiūra turi būti reglamentuota įstatymuose, todėl kritiškai turėtų būti vertinami Projekto rengėjo derinimo pažymoje pateikti argumentai, jog priežiūra galės būti nustatyta įgyvendinamajame teisės akte.

3. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad „<...> pagal Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu yra laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; apribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teisės bei laisvės ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybės, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; apribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo (Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. gegužės 13 d., 2010 m. vasario 26 d., 2011 m. birželio 21 d. 2014 m. gegužės 9 d. nutarimai).

Projekto rengėjas Projekto aiškinamajame rašte nepagrindė, jog kriterijai, kuriuos Projekto rengėjas vadina „socialinės ekonominės naudos šaliai kriterijais“ yra konstituciškai pagrįsti, o skirtingas teisinis reguliavimas atitinka proporcingumo principą (taigi ir konstitucinį teisinės valstybės principą). Vien nurodytų kriterijų įvardinimas kaip „socialinės ekonominės naudos šaliai kriterijai“ nereiškia, kad jie savaime tokiais tampa.

Vertinant siūlomą teisinį reguliavimą, susijusį su ūkinės veiklos ribojimais, turėtų būti įvertinti ir šie aspektai:

3.1. Konstitucinis Teismas 2015 kovo 5 d. nutarime yra pažymėjęs, kad Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta valstybės pareiga reguliuoti ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, suponuoją reikalavimą įstatymų leidėjui, reguliuojant ūkinę veiklą, derinti įvairias konstitucines vertybes, saugomas pagal Konstitucijos 29, 46, 53, 54 straipsnius: asmens ūkinės veiklos laisvę ir iniciatyvą, sąžiningos konkurencijos laisvę, vartotojų interesų apsaugą, ūkinės veiklos subjektų lygiateisiškumą, žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugą.

Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs ir tai, kad tam tikro teisinio reguliavimo nustatymas gali būti konstituciškai pateisinamas, jeigu yra siekiama užtikrinti konstituciškai pagrįstą visuotinai reikšmingą interesą, ir tik tiek, kiek to siekiama; išimtys turi būti proporcingos siekiamam konstituciškai pagrįstam tikslui ir neriboti subjektų teisių daugiau, nei būtina užtikrinant konstituciškai pagrįstą visuotinai reikšmingą interesą (Konstitucinio Teismo 2005 m. gruodžio 12 d., 2009 m. kovo 2 d., 2013 m. gegužės 24 d. nutarimai).

Atsižvelgiant į nurodytą Konstitucinio Teismo praktiką Projekte numatomas teisinis reguliavimas, ribojantis ūkio subjektų galimybes įsigyti medieną, turėtų būti detalčiau pagrįstas Projekto aiškinamajame rašte, t. y. turėtų būti pagrįstas ne tik būtinumas tokio reguliavimo, bet ir atskirai pagrįstas kiekvienas kriterijus (reikalavimas ar apribojimas). Atsižvelgiant į tai, kad Projekto tikslu įvardijama siekis padidinti valstybiniuose miškuose išauginamos medienos teikiamą socialinę ir ekonominę naudą šaliai, siekiant aprūpinti šalies pramonę žaliava, siūlytina neapsiriboti vien tik tikslo nurodymu, bet kartu pateikti ir gilesnę ekonominę bei socialinę analizę, taip pat nurodyti kitų valstybių praktiką, teisinio reguliavimo ypatumus dėl valstybėse narėse sektorinio (medienos pardavimo) reguliavimo.

3.2. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekte nurodomas darbo vietų skaičius nebūtinai leis pasiekti Projekto rengėjo aiškinamajame rašte nurodomus tikslus tuo atveju, jeigu asmenys dirbs puse ar mažiau etato už minimalų darbo užmokestį, todėl siūlytina įvertinti tokio kriterijaus įvedimo būtinumą. Taip pat nurodyta Projekto įstatyminė nuostata (kriterijus) dėl darbuotojų skaičiaus Lietuvoje turėtų būti įvertinta atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatas dėl rinkos apribojimo draudimo ir laisvo prekių ir paslaugų judėjimo. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto rengėjo argumentai pateikti derinimo pažymoje dėl rinkos ir konkurencijos bei prekių ir paslaugų

ribojimo draudimo nėra pagrįsti (neteisiniai), todėl tiek šiais aspektais, tiek dėl valstybės pagalbos Projekto rengėjas turėtų pakartotinai įvertinti pateiktas pastabas ir pateikti papildomus teisinius argumentus (pateiktą teisinį vertinimą).

3.3. Vertinant Projekto 2 straipsnio (keičiamo Miškų įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkto) reikalavimą, pažymėtina, kad toks kriterijus suponuoja, kad yra reikalaujama, kad ūkio subjektas būtų įsisteigęs Lietuvoje (turėtų darbuotojų). Manytina, kad toks reikalavimas neatitiktų Europos Sąjungos teisės. Siūlytina šį kriterijų keisti arba jo atsisakyti.

Priešingu atveju, būtų galima įtarti, kad siūlomas teisinis reguliavimas užsienio ūkio subjektus apribotų dvigubai – reikalaujant įsisteigimo Lietuvoje ir nustatant reikalavimą dėl medienos gaminių. Siūlytina taip pat ir šiuo aspektu įvertinti siūlomą teisinį reguliavimą.

3.4. Atkreiptinas dėmesys, kad ketvirtasis kriterijus nėra aiškus, kadangi teisėtais pagrindais disponuojamas turtas galėtų būti įgytas ne tik nuosavybės, bet ir pavyzdžiui nuomos pagrindais, taip pat neaišku, kodėl išskiriamas lizingo būdu įgytas turtas. Pažymėtina, kad lizingo atveju turtas paprastai pereina nuosavybės teise įgijėjui tik visiškai atsiskaičius su lizingo davėju (CK 6.567 straipsnis).

4. Nors Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės, tačiau Projekto rengėjas nenurodo, už kokias lėšas bus vykdoma ūkio subjektų kontrolė (priežiūra) siekiant užtikrinti jų atitikimą Projekte nurodytiems kriterijams. Taip pat Projekte nėra nustatyta atsakomybė už ūkio subjekto neatitikimą nustatytiems reikalavimas. Atsižvelgiant į tai, siūlytina papildomai suregulamentuoti teisinius santykius šiuo aspektu.

5. Pagal Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktą *turi būti atliekamas prioritetinių teisėkūros iniciatyvų, teisės aktų projektų* (toliau - projektai), teikiamų svarstyti Vyriausybei, *numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas*, kai numatoma reglamentuoti iki tol nereglamentuotus santykius, taip pat *kai iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas*. Atsižvelgiant į tai, Projekto rengėjas turėtų įvertinti ir pateikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą.

6. Projekto rengėjas turėtų pakartotinai įvertinti Konkurencijos tarybos pateiktas pastabas dėl valstybės pagalbos, kadangi derinimo pažymoje pateikti argumentai nėra tinkami (kadangi nėra įvertintos valstybės pagalbos sąlygos).

Eglė Izokaitytė, tel. 870663832, el. p. egle.izokaityte@lrv.lt